

LHERMITTE proti Belgii (č. 34238/09)

Rozsudek z 26. května 2015

Nezajištění dostatečných procesních záruk k tomu, aby obžalovaný pochopil obsah odsuzujícího rozsudku vyneseny porotou. V roce 2008 byla stěžovatelka obžalována ze spáchání trestného činu vraždy svých pěti dětí. Byla souzena porotním soudem. Skutkový stav nepopírala, ale namítala, že nebyla schopná kontrolovat své jednání. Poté, co zodpověděla pět otázek, které jí byly položeny, prohlásila porota stěžovatelku za vinnou a porotní soud, složený z tří soudců a poroty, ji odsoudil k doživotnímu trestu odnětí svobody. Kasační soud odmítl stěžovatelčino odvolání.

Před ESLP stěžovatelka namítala, že verdikt poroty a stanovení výše trestu nebyly odůvodněny. Opírala se přitom o ustanovení článku 6 Úmluvy.

Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nepopírala skutkový stav, obtížnost řízení spočívala v určení její trestní odpovědnosti. Význam samotné obžaloby byl omezený, protože byla podána před zahájením porotního řízení. Pokud šlo o závěry uvedené v obžalobě a jejich potenciální použitelnost pro pochopení verdiktu poroty, ESLP nemohl spekulovat o tom, zda ovlivnily průběh poroty nebo rozsudek, který byl na konci řízení vyneseno. K pěti otázkám, které porota stěžovatelce položila, čtyři z nich se týkaly pěti vražd a přitěžující okolnosti, totiž že šlo o úmyslný trestný čin. Poslední otázka se dotýkala trestní odpovědnosti stěžovatelky. Všechny otázky stěžovatelce neumožňovaly zjistit, které prvky diskutované během soudního řízení v konečném důsledku porotu přesvědčily o její vině. Nicméně bylo třeba hledět na trestní řízení jako celek, včetně soudních rozhodnutí, které následovaly po verdiktu poroty a které jej odůvodňovaly. Porotní soud složený ze tří profesionálních soudců a poroty v rozsudku uvedl uložený trest a okolnosti poznamenané stěžovatelkou, zejména že její „mentální křehkost, depresivní stav a osobnost“ nemohly vysvětlit činy, které spáchala, a nepředstavovaly ani polehčující okolnosti. Kasační soud, který věc posléze přezkoumával, výslovně uvedl důvody, o které se porotní soud opřel, když konstatoval, že stěžovatelka nebyla neschopná kontrolovat své jednání v daném okamžiku. Podle názoru ESLP tak text obou rozsudků dohromady stěžovatelce umožnil pochopit důvody, které porotu vedly k odmítnutí bodů obhajoby založené na její údajné neodpovědnosti za spáchané činy. Vskutku, byli to porotci, kteří rozhodli, že stěžovatelka byla odpovědna za spáchání trestných činů, zatímco odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývalo z rozsudku, který stanovil trest, který porotní soud vydal a který byl též posléze doplněn rozsudkem Kasačního soudu. Soudci porotního soudu se tak částečně podíleli na textu rozhodnutí vydaného po poradě, které se neúčastnili. Nicméně, tato okolnost neubírala odůvodnění rozhodnutí na platnosti z hlediska práva na spravedlivý soud. Pokud se soudci připojili k porotě, aby se poradili o trestu, který by měl být uložen, a odůvodnili vydané rozhodnutí, mohli přímo zjistit od porotců, které byly důvody, pro které považovali stěžovatelku za vinnou. Ostatně, pokud šlo specificky o uložení trestu, rozsudek Kasačního soudu byl řádně odůvodněn a nejevil žádný znak svévole. ESLP judikoval, že za daných okolností měla stěžovatelka k dispozici dostatečné záruky, které jí dovoľovaly pochopit obsah odsuzujícího rozsudku, jakož i trest, který jí byl uložen.